

→ investigació judicial “són casos aïllats” i que de cap manera no poden tacar “els més d’11.000 bars i restaurants que hi ha només a Mallorca”, diu la societat esmentada, és sospitós que de tant en tant esclatin episodis per l’estil, en àmbits empresarials diferents. Ara és aquest, fa sis anys el referit d’Eivissa, però és que entremig, el 2012, la Inspecció de Treball detectà una xarxa d’empresaris a Mallorca, desfeta per la policia, que feien contractes falsos a immigrants marroquins perquè poguessin regularitzar l’estada al país, aconseguir ajudes socials o cobrar l’atur. Els cobraven entre 300 i 600 euros per cada contracte fals. L’import defraudat a la Seguretat Social fou superior als 700.000 euros. Atesa la repetició d’abusos, es podria pensar que per ventura no estem davant de casos tan aïllats com les explicacions públiques volen suposar. “No es vol dir en públic però passa molt, sobretot a les zones turístiques, tant si és el centre de Palma com de vora la mar”, diu Miquel, l’encarregat d’un negoci veïnat de la plaça Major de Palma, que coneix algun dels empresaris detinguts. La font consultada abans esmentada no s’atreveix a dir tant: “Després d’esclatar un escàndol així, molta gent diu estar assabentada de coses que vés a saber si són vera, no podem dir que els abusos siguin una pràctica estesa, és cert que en els negocis turístics hi ha moltes trampes, com contractar en blanc per ics hores i pagar-ne en negre moltes més, però això [de la màfia laboral] no és el mateix, és un abús salvatge”.

Tan salvatge com que la policia està investigant una denúncia d’un dels treballadors segons la qual va ser objecte d’agressions físiques per queixar-se de les condicions d’exploatació laboral que sofria. La sospita és que no sigui un cas únic. En qualsevol cas, és una altra dada per afegir al retrat d’un grapat d’empresaris que, més que això, eren una màfia organitzada per defraudar l’Estat i, sobretot, per explotar sense miraments de cap tipus els treballadors, aprofitant-se de les necessitats dels més dèbils, en especial dels immigrants. ●

IAGO NEGUERUELA

«El Govern no permetrà abusos empresarials»

Iago Negueruela (Santiago de Compostel·la, 1980), de professió inspector de treball, actual conseller de Treball, comenta en aquesta entrevista el cas de la ‘màfia empresarial’ que ha esclatat a Palma.

*Entrevista de Miquel Payeras
Fotografies d’Isaac Buj*

Per què el Govern s’ha personat a la causa?

—Per dos motius. Primer perquè d’aquesta manera podem veure com està el sumari i prendre les mesures més adequades per ajudar els treballadors i, segon, perquè així llancem el missatge que el Govern està disposat a fer tot el que estigui a la seva mà per acabar aquest tipus de pràctiques i en general els abusos contra els treballadors. Això no es pot tolerar, per respecte als drets dels treballadors, per descomptat, però també perquè vivim en un mercat turístic i no ens podem permetre una imatge tan nefasta.

—**No ens ho podem permetre, però no és la primera vegada que passa una cosa així**

—No, és ver. El 2010 el Govern [del segon pacte de progrés, en el qual Negueruela era director general de Treball i Joana Barceló la consellera] es personà en el cas que instruí un jutjat contra el grup hotelier Playa Sol, d’Eivissa, d’exploatació laboral i d’importació irregular de treballadores

de Txèquia. Ara és una situació similar i no hem dubtat tampoc a fer el mateix: personar-nos a la causa perquè entenem que és la nostra obligació i perquè és el mètode més eficaç per poder conèixer com podem ajudar els treballadors.

—**Exemples com aquests fan pensar si val tot entre una part de l’empresariat turístic illenc**

—No val tot i el Govern no permetrà abusos empresarials. Això ha de quedar molt clar. També vull dir que no és la forma d’actuar de la majoria de l’empresariat, turístic o no. De fet, és molt positiu que l’Associació de Restauració hagi sortit a criticar en públic aquestes pràctiques i hagi rebutjat de pla qualsevol actuació fraudulenta.

—**Segons allò que es coneix, els empresaris detinguts actuaven com una vertadera màfia, organitzats per delinquir.**

—El jutge ha decretat el secret de sumari, cosa que ens impedeix conèixer què ha passat exactament. Però quan algú actua d’aquesta manera està indicant a les clares la intenció de

perjudicar els drets dels treballadors, de la hisenda pública, de la seguretat social... Però ja dic: en el cas concret no puc entrar en detalls que desconec perquè la instrucció és secreta.

—**Els sindicats no s'han personat a la causa**

—No, encara no. Però estan assessorant els treballadors.

—**Contractes de 70 hores la setmana per 600 euros al mes, uns 1.200 a 1.300 treballadors afectats al llarg dels anys... Com es pot produir un abús tan enorme durant tant de temps sense que cap estament oficial se n'adonés?**

—Inspecció de Treball va començar a actuar immediatament després de tenir coneixement de les irregularitats, llavors intervingué la Policia Nacional, l'Agència Tributària... Per tant, els ressorts de l'administració varen funcionar. Però hem de ser conscients que tenim, totes les administracions, les disponibilitats que tenim, amb les quals hem d'actuar. Crec que hem fet la tasca que calia fer. Ens ajudaria molt que, quan qualsevol persona tingués coneixement d'alguna infracció d'aquesta naturalesa, la posés en coneixement de la mateixa conselleria o de la Inspecció de Treball, i com que la denúncia és confidencial no ha de passar ànsia per res. Es comprovarà i si hi ha motiu, s'actuarà. El compromís del Govern en la lluita contra els abusos laborals és absolut.

—**L'economia turística genera aquest tipus d'abusos?**

—Més que això crec que els genera la política laboral que s'ha portat a terme. Espanya ha volgut sortir de la crisi devaluant salaris, congelant el sou mínim interprofessional i canviant, de fet desregularitzant, els contractes a temps parcial, entre d'altres mesures que implica la reforma laboral, abans de la qual hi havia pocs contractes d'aquest tipus. Què va passar? Doncs que el PP llançà el missatge nítid que l'únic que volia era crear ocupació de qualsevol manera, amb un clar afany d'amagar que s'estaven destruint milers d'hores de treball encara que estadísticament es creaven llocs de feina. El nostre model, el del Govern, és el contrari. Volem sortir de la crisi assegurant el màxim possible la feina de qualitat.

—**És suficient la Inspecció de Treball per evitar els abusos contra els treballadors?**

—A Balears hi ha 48 inspectors en actiu. Pot fer l'efecte que són insuficients però estem dins la mitjana nacional. Aniria bé tenir-ne més, clar, i confiem que el nou Govern central porti més recursos per augmentar la plantilla, arreu i també aquí. Però és acceptable el nombre que tenim. En funció de les disponibilitats decidim estratègies d'actuació basades en la selecció d'objectius. Com per exemple férem l'any passat: demanàrem reforços, que ens concediren, per inspeccionar a fons un nombre determinat d'empreses d'un àmbit concret.

—**Aquest tipus de campanya és realment efectiu?**

—Sí, sí que ho són. La de l'any passat ens permeté, per una banda, inspeccionar milers de contractes laborals, de tots els quals en 2.500 casos es van detectar irregularitats que foren rectificades, mentre que en 1.500 més ja es feren bé els contractes quan probablement sense la campanya s'haurien fet malament. Per tant tenim un tangible objectiu assolit, que són els 4.000 treballadors que se'n beneficiaren, que veren millorats els seus contractes. Per una altra banda, l'efecte exemplar no es pot menystenir, perquè llancem un missatge prou contundent a totes les empreses: hem de créixer econòmicament respectant els drets dels treballadors i garantint una feina de més qualitat. El que no pot ser és que estiguem creixent al 3% i, tanmateix, els sous estiguin en els nivells

de 1990, que més de vuit de cada 10 contractes siguin temporals... No té lògica i no és acceptable. El Govern ho té clar i farem tot el que estigui a la nostra mà per millorar la situació dels treballadors de les Illes.

—**Aquesta idea qualla entre els empresaris?**

—Sí, sí. Hem detectat un significatiu decreixement en els últims contractes del percentatge de temporals i a temps parcial. És ver, és poc encara. Però sabem que el missatge està quallant. Seguirem amb la mateixa línia perquè l'ocupació de més qualitat vagi augmentant cada cop més.

—**Els casos d'Eivissa, que vostè explicava abans, i aquest de la màfia laboral a Mallorca, són aïllats o cal suposar que abusos per l'estil es poden estar produint actualment?**

—Són dos casos aïllats.

—**Com es pot entendre que el jutge hagi tancat els establiments? Perquè fa la sensació que això perjudica encara més els treballadors**

—He de ser i seré respectuós amb les decisions judicials. Des del Govern, una vegada coneguem la instrucció al detall, proposarem mesures per intentar ajudar al màxim possible els treballadors, fins i tot per ventura podrem arribar a plantejar opcions com ara tutelar judicialment —com es va fer a Eivissa— l'obertura de bell de nou dels bars i restaurants clausurats. ●